

Hierarchia sposobów postępowania z odpadami

Bardzo ważne jest zachowanie prawidłowej kolejności postępowania z odpadami. Pominięcie działań podanych jako przykłady w punkcie 1 i 2 powoduje produkcję większych ilości śmieci, dlatego przed kolejnymi zakupami warto pomyśleć jak zminimalizować ilość nabywanych materiałów opakowaniowych oraz czy możemy kupić jakieś przedmioty wielokrotnego użytku zamiast tzw. „jednorazówek”. O ile dwa pierwsze sposoby postępowania z odpadami są zależne od nas, o tyle pozostałe procesy prowadzone są przez firmy, posiadające specjalne uprawnienia, możemy je jednak wspomóc – prowadząc skrupulatnie segregację odpadów.

1. Zapobieganie powstawaniu odpadów

Możemy zapobiegać powstawaniu odpadów poprzez ograniczenie ich ilości oraz negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko w przykładowy sposób:

- kupując produkty, wybieraj takie, które nie posiadają zbędnych opakowań (kupuj warzywa „na wagę” a nie na tackach),
- robiąc zakupy, nie bierz kolejnej „zrywki”,
- zredukuj ilość zużywanego papieru; staraj się wykorzystać obie strony kartki (drukuj i kseruj dwustronnie),
- kupuj i czytaj gazety z sąsiadem lub przyjacielem,
- kupuj i używaj produktów wielokrotnego użytku, np. obrusów materiałowych, zamiast jednorazowych papierowych,
- wypożyczaj sprzęty, których rzadko używasz, np. wiertarka,
- wybieraj baterie wielokrotnego użytku (tzw. akumulatorki) zamiast baterii jednorazowych,
- kupuj produkty większe objętościowo (lepiej kupić jeden duży proszek do prania niż kilka w mniejszych opakowaniach).

2. Przygotowanie do ponownego użycia (wielokrotne wykorzystanie przedmiotów):

- idąc na zakupy weź swoją lnianą torbę lub torbę foliową wielokrotnego użytku,
- unikaj jednorazowych sztućców, kubków, talerzy, tacek, ręczników papierowych,
- kupuj napoje w opakowaniach, które można powtórnie napełnić lub zwrócić (unikaj kartoników, puszek i jednorazowych butelek),
- ubrania i buty, w których już nie chodzisz oddaj komuś, kto chętnie je włoży lub do punktu PCK
- wszelkiego rodzaju sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz meble, których nie używasz i nie potrzebujesz, możesz przekazać np. do domu dziecka, domu samotnej matki czy schroniska.

3. Recykling

Odpady, których powstawania nie da się uniknąć oraz wykorzystać wielokrotnie, trzeba poddać segregacji w celu odzyskania tych, które można ponownie przetworzyć.

Recykling jest formą odzysku i polega na powtórnym przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w celu uzyskania substancji lub materiałów, które można ponownie wykorzystać. Do recyklingu zaliczamy m.in. kompostowanie.

Zadaniem recyklingu jest maksymalizacja ponownego wykorzystania tych samych materiałów przy najmniejszym nakładzie surowcowym i energetycznym niezbędnym do ich przetworzenia.

Papier – wykorzystanie makulatury zmniejsza eksploatację drewna pochodzącego z lasów. Przetwarzając makulaturę oszczędzamy wodę, zmniejszamy zanieczyszczenie powietrza przez papiernie, a także zyskujemy miejsce na składowiskach.

Szkło – może być przetworzone na identyczne opakowanie jakim było poprzednio. Wyprodukowane szkło nigdy nie ulegnie rozkładowi – pamiętajmy o tym wyrzucając szklane opakowania do zwykłego kosza.

Tworzywa sztuczne – są pozyskiwane z przerobu ropy naftowej. Proces ich rozkładu wynosi nawet kilka tysięcy lat (**niezagospodarowane uwalniają toksyczne substancje, które przenikają do gleb i wód gruntowych; niebezpieczne jest samodzielne spalanie tworzyw sztucznych, z powodu uwalniania substancji trujących!!!**). Opakowania PET można przetwarzać na włókna, przedzie, folie, oleje opałowe i meble.

Odpady z metali – zwłaszcza odpady aluminiowe nadają się w całości do recyklingu, a proces ten można przeprowadzać wielokrotnie.

4. Inne procesy odzysku

Odzysk odpadów to działania, które polegają na ich wykorzystaniu w całości lub części, bądź też prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, nie stwarzając zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi, a także dla środowiska.

Procesy odzysku:

- wykorzystanie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii (R1),
- regeneracja lub odzyskiwanie rozpuszczalników (R2),
- recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (włączając kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania) (R3),
- recykling lub regeneracja metali i związków metali (R4),
- recykling lub regeneracja innych materiałów nieorganicznych (R5),
- regeneracja kwasów lub zasad (R6),
- odzyskiwanie składników stosowanych do usuwania zanieczyszczeń (R7),
- odzyskiwanie składników z katalizatorów (R8),
- powtórna rafinacja oleju lub inne sposoby ponownego wykorzystania oleju (R9),

- rozpraszanie na powierzchni ziemi w celu nawożenia lub ulepszenia gleby (R10),
- wykorzystanie odpadów pochodzących z któregokolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R10 (R11),
- wymiana odpadów w celu poddania któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R11 (R12),
- magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania w czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane) (R13),
- inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części (R14),
- przetwarzanie odpadów w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu (R15).

5. Unieszkodliwianie

Poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych i chemicznych w taki sposób, by doprowadzić je do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi oraz dla środowiska. Procesowi unieszkodliwiania poddaje się odpady, z których uprzednio wysegregowano te nadające się do odzysku.